ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 17.9.2024 г.
COM(2024) 55 final

2024/0230 (NLE)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно среда без тютюнев дим и аерозоли
за замяна на Препоръка 2009/C 296/02 на Съвета

{SWD(2024) 55 final} - {SWD(2024) 56 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Увод

В Европейския план за борба с рака Комисията обяви намерението си да актуализира препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим[1]. Една от целите на плана, свързани с тютюна, е да се спомогне за създаване на поколение без тютюн, при което до 2040 г. под 5 % от населението да употребява тютюн, в сравнение с около 25 % днес. Преразглеждането на Препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим е инициатива, чийто замисъл е да се допринесе положително за тази цел, да се постигне по-добра защита на хората в Съюза от вторичния дим, произхождащ от запалимите тютюневи изделия, и вторичните аерозоли, произхождащи от употребата на нововъзникващи продукти, както и да се насърчи прекратяването на пушенето и поставянето извън нормата на тютюнопушенето и употребата на никотин.

Действащата препоръка на Съвета (2009/C 296/02) съдържа препоръки към държавите членки за прилагане на Рамковата конвенция на Световната здравна организация за контрол на тютюна (РККТ) и по този начин им предоставя насоки за спазване на правните им задължения за защита на хората от вторичен тютюнев дим във всички затворени работни помещения, в обществения транспорт и в затворени обществени места. В нейния обхват се включват традиционните тютюневи изделия, които по онова време бяха възприемани като основен проблем, както и някои обществени места, обхванати въз основа на оценка на опасността за всеки отделен случай.

Понастоящем обаче действащата препоръка на Съвета не може изцяло да се постигне своята цел по отношение на защитата поради това, че не обхваща откритите пространства и поради промените на пазара, свързани с нововъзникващи продукти, които могат да отделят дим и/или аерозоли, например нагреваемите тютюневи изделия, електронните цигари, независимо дали с никотин или без никотин, заместителите на тютюна, както и всякакви други продукти, при които се отделят дим и/или аерозоли, които първоначално не бяха включени в препоръката. Поради това целта на предложеното преразглеждане на препоръката на Съвета е двустранна, а именно да обхване нововъзникващи продукти и конкретни открити пространства. По този начин тя ще се справи по-добре с рисковете от вторично излагане на аерозоли от нововъзникващи продукти, както и с рисковете от вторично излагане на тютюнев дим и аерозоли в определени открити пространства. Ето защо преразглеждането на препоръката по отношение на тези два аспекта е необходимо, за да се постигне целта за по-добра защита на хората в Съюза, и по-специално на децата и младите хора, от излагането на вторичен тютюнев дим и аерозоли. Освен това предложението за преразгледана препоръка на Съвета има за цел непряко да подкрепи поставянето извън нормата на употребата както на тютюневи изделия, така и на нововъзникващи продукти и по този начин да изпълни целта за създаване на поколение без тютюн.

[1] Препоръка на Съвета от 30 ноември 2009 г. за среда без тютюнев дим (ОВ C 296, 5.12.2009 г., стр. 4).

Предложеното преразглеждане на Препоръката на Съвета включва разширяване на нейния обхват, така че в него да бъдат включени определени нововъзникващи продукти и открити пространства. Основен двигател за това разширяване е бързият растеж на пазара и привлекателността на нововъзникващите продукти, особено сред младите хора, от 2009 г. насам и понастоящем значителното излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли в някои открити пространства. През 2009 г. нагреваемите тютюневи изделия все още не бяха навлезли на пазара на ЕС, а електронните цигари – само в незначителна степен; следователно действащата препоръка е насочена само към традиционните тютюневи изделия, като споменава „тютюнев дим“, което означава, че не обхваща всички нововъзникващи продукти. След 2009 г. обаче нововъзникващите продукти като електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия са увеличили пазарните си дялове. 3 % от анкетираните в проучването на Евробарометър от 2023 г. относно нагласите на европейците към тютюневите и свързаните с тях изделия понастоящем употребяват електронни цигари, в сравнение с 2 % през 2020 г. Особено обезпокоителен аспект от навлизането на нововъзникващите продукти през последните години е тяхната привлекателност сред младите хора; всъщност 54 % от настоящите и бившите пушачи започват да пушат преди навършване на 19-годишна възраст, а 14 % започват преди навършване на 15-годишна възраст[2].

Доказателства от научните изследвания показват, че вторичните емисии от тези нововъзникващи продукти могат да имат потенциално вредни въздействия върху здравето. В становището си относно електронните цигари консултативният комитет на Европейската комисия, познат като Научен комитет по здравни, екологични и възникващи рискове (НКЗЕВР), заключава, че има ограничени или недостатъчно пълни доказателствени данни за рискове от респираторни, сърдечносъдови и канцерогенни увреждания, дължащи се на вторично излагане на аерозоли от електронни цигари[3]. Финансираният от ЕС проект TackSHS показа, че влиянието на вторичния тютюнев дим продължава да бъде значително, определи количествено риска за здравето и икономическите разходи в няколко държави членки и предложи интервенции, насочени към намаляване на излагането на вторичен тютюнев дим, за да се намали тежестта на заболяванията сред децата и възрастните[4]. Световната здравна организация[5,6,7,8] неотдавна подчерта, наред с другите опасения, свързани с нововъзникващите продукти, отрицателните въздействия върху здравето от излагането на вторични аерозоли. Например има доказателства, че излагането на

---

2 Специално проучване на Евробарометър 539. 2023 г. Нагласи на европейците към тютюневите и свързаните с тях изделия. ISBN: 978-92-68-07599-9.

3 НКЗЕВР (Научен комитет по здравни, екологични и възникващи рискове). Становище относно електронните цигари. 16 април 2021 г.

4 https://www.tackshs.eu/wp-content/uploads/2019/10/TackSHS-leaflet_20191023.pdf

5 Световна здравна организация. Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products (Доклад от 2021 г. относно световната епидемия от тютюнопушене: предприемане на мерки във връзка с новите и нововъзникващите продукти). 2021 г. ISBN: 978 92 4 003209 5, стр. 30—38.

6 Световна здравна организация. Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke. (Доклад от 2021 г. относно световната епидемия от тютюнопушене: защита на хората от тютюнев дим). 2023 г. ISBN: 978-92-4-007716-4, стр. 31—32.

7 Световна здравна организация. Техническа бележка относно призива за действие във връзка с електронните цигари. 2023 г. стр. 3—4 https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

8 Световна здравна организация. Electronic cigarettes call to action (Призив за действие във връзка с електронните цигари). 2023 г. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

вторични емисии от нагреваеми тютюневи изделия е свързано със значителни респираторни и сърдечносъдови увреждания при намиращите се в непосредствена близост лица[9,10,11,12,13,14]. Освен това вторичните аерозоли от електронни цигари, както с никотин, така и без никотин, излагат намиращите в непосредствена близост лица на количествено измерими равнища на прахови частици и ключови токсични вещества и замърсители[15,16,17,18,19,20,21]. В този контекст Световната здравна

9 Световна здравна организация. Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts (Нагреваеми тютюневи изделия: обобщение на научните изследвания и доказателства за въздействието върху здравето). 2023 г. стр. 12—13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

10 Световна здравна организация. WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group (Проучвателна група на СЗО относно регламентирането на тютюневите изделия: Доклад относно научната основа на регламентирането на тютюневите изделия: осми доклад на проучвателната група на СЗО). 2021 г. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

11 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T. Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study (Връзка между излагането на вторичен аерозол от нагреваеми тютюневи изделия и респираторните симптоми при настоящи непушачи в Япония: изследване на базата на моментното състояние) BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322

12 Imura Y, Tabuchi T. Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study (Излагането на вторичен аерозол от нагреваеми тютюневи изделия може причини подобна заболеваемост от астма и болки в гърдите, както излагането на вторичен цигарен дим: проучването JASTIS 2019). Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

13 Uguna CN, Snape CE. Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence. (Трябва ли емисиите от IQOS да се считат за дим и вредни за здравето? Преглед на химическите доказателства). ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

14 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A. Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name (Нагреваеми тютюневи изделия: дим под всяко друго име). JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

15 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM. Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study (Прахови частици от електронни цигари и конвенционални цигари: систематичен преглед и обсервационно проучване.) Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

16 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y. Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health (Ефект от електронните цигари върху качеството на въздуха на закрито и върху здравето). Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

17 Hess I, Lachireddy K, Capon A. A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour (Систематичен преглед на рисковете за здравето от пасивно излагане на дим от електронни цигари). Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

18 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al. Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment (Прахови частици в аерозоли, произведени от две марки електронни цигари от последно поколение: сравнение в реална среда). Pulmonology. 2021 г.

19 Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review (Излагане на аерозоли от заместители на пушенето — електронни инхалатори: систематичен преглед). Барселона: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia; 2016 г.

20 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al. Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung (Дим, произведен от електронни цигари и електронни течности с ароматизанти, предизвиква токсичност, оксидативен стрес и възпалителен отговор в белодробните епителни клетки и в белия дроб при мишки). PLoS One. 2015;10(2):e0116732

21 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L. (2024). Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes (Вероятност за разболяване сред населението от електронни цигари и двойна употреба, сравнени с цигари). NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

организация счита, че електронните цигари с никотин са силно пристрастяващи и вредни за здравето[6,7]. Тя също така подчертава, че няма безопасно или приемливо равнище на странично излагане на емисиите и че следва да се възприеме внимателен подход[4]. Освен това, за да се постигнат по-високи нива на защита от вторичен тютюнев дим и аерозоли, законодателството за среда без тютюнев дим трябва да бъде всеобхватно и разпоредбите му да включват нововъзникващите продукти[5]. Няколко държави членки вече са предприели защитни мерки, включително забрана на тютюнопушенето на закрито и на открито или забрана за употребата на нововъзникващи продукти на обществени места.[22]

С оглед на гореизложеното и предвид стремежа за непрекъснато развитие на настоящата доказателствена база, преразглеждането на препоръката на Съвета с цел включване на нововъзникващи продукти е оправдано и целесъобразно, за да се преодолее рискът от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли и да се гарантира високо равнище на защита на общественото здраве. Този подход също така е в съответствие със съобщението на Комисията относно принципа на предпазливост [23].

Предложеното разширяване на обхвата на препоръката е важна стъпка към поставяне извън нормата на тютюнопушенето и употребата на нововъзникващи продукти, които могат да имитират действието на тютюнопушенето, което е ключов елемент за постигане на поколение без тютюн Съюза до 2040 г. Това разширяване на обхвата е особено важно, като се има предвид, че употребата на нововъзникващи продукти, особено тези, които съдържат никотин, и особено от младите хора, може да се превърне в първа крачка към употребата на традиционни запалими тютюневи изделия на по-късен етап. Това може да доведе до „двойна употреба“, при която потребителите едновременно употребяват и конвенционални тютюневи изделия, и нововъзникващи продукти, като често сменят единия продукт с другия в зависимост от местата, на които се прилагат правилата за среда без тютюнев дим[24,25,26,27,28].

Що се отнася до откритите пространства, които не са изрично обхванати от действащата препоръка, понастоящем е налице значително излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли на места като откритите пространства на заведенията и откритите пространства, предназначени да се използват от деца и юноши. Всъщност

---

22 Някои примери за държави членки, които вече са предприели защитни мерки, включват Испания, Латвия и Швеция (Работен документ на службите на Комисията, придружаващ препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим и аерозоли, която заменя Препоръка 2009/С 296/02 на Съвета).

23 Съобщение на Комисията относно принципа на предпазливост (COM/2000/0001 final).

24 Специално проучване на Евробарометър 506. 2021 г. Отношението на европейците към тютюна и електронните цигари. ISBN: 978-92-76-27171-0, стр. 10.

25 Световна здравна организация. Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products (Доклад от 2021 г. относно световната епидемия от тютюнопушене: предприемане на мерки във връзка с новите и нововъзникващите продукти). 2021 г. ISBN: 978 92 4 003209 5, стр. 36.

26 Kalkhoran S, Glantz SA. E-cigarettes and smoking cessation in real-world and clinical settings: a systematic review and meta-analysis (Електронни цигари и спиране на тютюнопушенето в реални и клинични условия: систематичен преглед и метаанализ). Lancet Respiratory Medicine. 2016; бр. 4, изд. 2, стр. 116—28.

27 Felicione NJ, Ozga-Hess JE, Ferguson SG, Dino G, Kuhn S, Haliwa I et al. Cigarette smokers' concurrent use of smokeless tobacco: dual use patterns and nicotine exposure (Едновременна употреба на бездимни тютюневи изделия от страна на пушачите на цигари: модели на двойна употреба и излагане на никотин). Контрол на тютюнопушенето 2021; бр. 30, изд. 1, стр. 24—29.

28 Wang JB, Olgin JE, Nah G, Vittinghoff E, Cataldo JK, Pletcher MJ et al. Cigarette and e-cigarette dual use and risk of cardiopulmonary symptoms in the Health eHeart Study (Цигарите и електронните цигари с двойна употреба и риск от кардиопулмонални симптоми в Health eHeart Study). PLoS One. 2018;13(7):e0198681.

74 % от анкетираните в Евробарометър заявяват, че през последните 6 месеца са имали досег с хора, които пушат на открити тераси, а 71 % от анкетираните заявяват, че са имали досег с хора, които употребяват електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия на такива места. 42 % от анкетираните твърдят, че хората са пушили в открити пространства, предназначени да се използват от деца и юноши, а 49 % от анкетираните казват, че са имали досег с хора, които употребяват електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия на такива места[2]. Предложението да се разшири обхватът на действащата препоръка на Съвета така, че да в нея да се включват конкретни открити пространства, има за цел да защити по-добре хората, по-специално децата и младите хора, от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли.

Действия на Комисията за подкрепа

Предложената препоръка на Съвета съдържа препоръки към държавите членки за по-ефективно преодоляване на рисковете от излагането на вторичен тютюнев дим и аерозоли в определени открити пространства. Комисията планира да предприеме редица мерки за подпомагане на държавите в изпълнението на препоръките.

Първо, Комисията възнамерява да насърчи и/или засили сътрудничеството между държавите членки за обмен на най-добри практики за укрепване и/или разработване на всеобхватни политики, програми и стратегии за среда без тютюнев дим и аерозоли, както и да подкрепи разработването и пилотното въвеждане на амбициозни и ефикасни подходи за постигане на среда без тютюнев дим и аерозоли. Второ, чрез съществуващите програми на ЕС, дискусионни форуми и инструменти за сътрудничество Комисията предвижда да предостави подкрепа за изпълнението на препоръката от държавите членки и за прилагането на мерките за контрол на тютюна и никотина.

Комисията възнамерява също така да подпомага контрола на тютюна и никотина, както и превенцията на пристрастяването, като продължи да насърчава научните изследвания. Предвижда се тези усилия в областта на научните изследвания да обхванат нововъзникващите продукти, при които се отделят дим или аерозоли, включително нагреваеми тютюневи изделия, електронни цигари, независимо дали с никотин или без никотин, и заместители на тютюна, при които се отделят дим или аерозоли[29], и всякакви други продукти, при които се отделят дим и/или аерозоли, както и освобождаващи никотин изделия и продукти, наподобяващи употребата на освобождаващи никотин изделия. Комисията възнамерява също така да засили международното сътрудничество, включително в областта на научните изследвания, по темите, обхванати от настоящата препоръка.

И накрая, Комисията възнамерява да разработи набор от инструменти за превенция в подкрепа на по-добра защита на здравето на децата и младите хора в най-уязвимите и формиращи години от живота им, включително с акцент върху превенцията на тютюнопушенето и никотиновата зависимост, като разглежда взаимовръзките между психичното и физическото здраве и основните определящи здравето фактори.

Комисията планира да изпълни всички действия за подкрепа в тясно сътрудничество с държавите членки.

[29] В контекста на настоящата препоръка на Съвета заместителите на тютюна са нетютюневи изделия, които отделят дим или аерозоли, които могат да се употребяват едновременно с тютюневите изделия или да наподобяват употребата на тютюневи изделия.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящото предложение допълва Директива 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно производството, представянето и продажбата на тютюневи и свързани с тях изделия и за отмяна на Директива 2001/37/ЕО[30]. С посочената директива се определят правила за тютюневите и свързаните с тях изделия на пазара на ЕС. Тя осигурява регулаторна рамка, наред с другото, за нагреваемите тютюневи изделия и електронните цигари. Директивата има за цел да подобри функционирането на вътрешния пазар на тютюневи и свързани с тях изделия, като същевременно се гарантира високо равнище на защита на здравето на гражданите на Съюза.

Настоящото предложение ще допринесе и за постигането на свързаните с тютюна цели на европейския план за борба с рака, по-специално целта за постигане на поколение без тютюн. Като работи в тясно взаимодействие с плана, мисията на ЕС за борба с рака[31] подкрепя тази цел, като генерира нови данни за профилактиката и поведенческите промени въз основа на научните изследвания в областта на тютюна, подпомагани по линия на програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“[32].

Настоящото предложение допълва инициативата на ЕС „По-здрави заедно“ в областта на незаразните болести, която има за цел да се справи с рисковите фактори, общи за рака и други незаразни болести, включително употребата на тютюн. Наред с другото, настоящото предложение се отнася до определящите здравето фактори. Чрез различни мерки по линия на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ се предоставя финансиране от Съюза за мерки във връзка с определящите здравето фактори, насочени към справяне с рисковите фактори за различни незаразни болести, и към разработване на интервенции по основни междусекторни теми, като например контрол на тютюна.

Настоящото предложение допълва, но има по-широк обхват от глобалните мерки за контрол на тютюна, предвидени в Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна (РККТ), представляваща международен договор, по който Европейският съюз и неговите държави членки са страни, с основна цел насърчаване на международното сътрудничество за постигане на ефективен, подходящ и всеобхватен международен отговор на разпространението на световната епидемия от тютюнопушене. По-конкретно, настоящото преразглеждане допълва член 8 от РККТ, в който се разглежда защитата от излагане на тютюнев дим.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Настоящата инициатива е в съответствие с плана за действие за нулево замърсяване[33], в който в рамките на Европейския зелен пакт се определя целта за намаляване до 2050 г. на замърсяването на въздуха, водата и почвата до равнища, които вече не се смятат за вредни за здравето и за природните екосистеми и са съобразени с

30 ОВ L 127, 29.4.2014 г., стр. 1.

31 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/eu-mission-cancer_en

32 По програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ бяха финансирани над 55 проекта, свързани с научни изследвания в областта на тютюна, с общ бюджет от около 110 милиона евро.

33 Път към здравословна планета за всички, План за действие на ЕС: „Към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“ (COM/2021/400 final).

границите, до които нашата планета е в състояние да се справи, като по този начин се създава нетоксична околна среда. Преразглеждането на Препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим може да окаже положително въздействие върху околната среда чрез намаляване на тютюневия дим и аерозолите, произхождащи от употребата на нововъзникващи продукти, и чрез намаляване на отпадъците и замърсяването от изхвърлянето на фасове от цигари, пластмасови филтри и устройства, най-вече изделия за еднократна употреба, използвани във връзка с нововъзникващите продукти. Освен това консумацията на традиционен тютюн и нововъзникващи продукти може да представлява опасност за околната среда от пожар и безопасност.

Настоящото предложение е в съответствие и със Стратегията на ЕС за правата на детето[34], в която се подчертава, че ЕС и държавите членки трябва да зачитат, защитават, насърчават и прилагат правата на децата. В една от тематичните области на стратегията се споменава правото на добър живот, образование и здравеопазване за всички деца в ЕС. Преразглеждането на Препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим има за цел по-специално да защити децата и младите хора от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Настоящото предложение се основава на член 168, параграф 6 от Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС), съгласно който Съветът може, по предложение на Комисията, да приема препоръки за целите, посочени в член 168, който се отнася за защита на общественото здраве. Основната цел на настоящото предложение е по-добрата защита на хората в Съюза, и по-специално на децата и младите хора, от излагането на вторичен тютюнев дим и аерозоли. Следователно настоящото предложение за Препоръка на Съвета може да бъде прието въз основа на член 168, параграф 6 от ДФЕС.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Настоящото предложение ще спомогне за повишаване на нивото на защита на човешкото здраве от вторичен тютюнев дим и аерозоли както между държавите членки, така и вътре в тях. Действията на Съюза, които ще допълнят националните политики, ще придадат ясна добавена стойност на националните усилия, а на държавите членки, които все още не са въвели всеобхватно законодателство за среда без тютюнев дим, ще дадат препоръки за това. Предложената препоръка на Съвета зачита отговорността на държавите членки за определянето на тяхната здравна политика.

- **Пропорционалност**

В настоящото предложение за препоръка на Съвета въз основа на член 168, параграф 6 от ДФЕС взема предвид, че съгласно предвиденото в член 168, параграф 1 от ДФЕС, действията на ЕС, които допълват националните политики, са насочени към подобряването на общественото здраве. Целта на настоящото предложение е по-добрата защита на хората в Съюза от вторичен тютюнев дим и аерозоли, като се обръща специално внимание на включването на нововъзникващи продукти и

[34] Стратегия на ЕС за правата на детето (COM/2021/142 final).

конкретни открити пространства в обхвата му. Предложеното преразглеждане на действащата препоръка на Съвета[1] е подходящо за постигането на предвидената цел и не надхвърля това, което е необходимо и пропорционално, тъй като би довело до по-големи ползи за здравето. Освен това икономическите въздействия се компенсират от ползите за общественото здраве и очакваните икономии за здравните системи и намалените разходи за околната среда.

- **Избор на инструмент**

Инструментът на политиката за настоящото преразглеждане, предложение за препоръка на Съвета, остава непроменен и напълно зачита принципите на субсидиарност и пропорционалност в областта на общественото здраве. Това е необвързващ инструмент, който позволява на държавите членки да адаптират своите подходи към националните си нужди.

3. РЕЗУЛТАТ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ПРОВЕРКИ: ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не е приложимо.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Приносът и обратната информация за тази инициатива бяха събрани чрез покана за предоставяне на данни[35] и различни целеви консултативни дейности (целеви проучвания, целеви интервюта и фокус групи). Бяха проведени консултации със следните групи заинтересовани страни: 1) представители на компетентните органи на държаните членки; 2) организациите на гражданското общество; 3) представители на отрасъла на тютюневи и свързани с тях изделия; 4) представители на сектора на хотелиерството, ресторантьорството и кетъринга (HORECA); 5) други заинтересовани страни, като например тези в образователните и спортните асоциации. Информация за преразглеждането беше събрана и на заседание на експертната група за политиката по отношение на тютюна на 3 май 2023 г. Накрая, от Съвместното действие за контрол на тютюна (JATC-2) беше получена писмена обратна информация относно предложените изменения на препоръката.

Поканата за предоставяне на данни беше отворена за участие от 22 юни до 20 юли 2022 г. и получи 207 отговора[36]. По-голямата част от неправителствените организации, академичните/научноизследователските институции и представителите на националните компетентни органи до голяма степен подкрепяха предложените актуализации на препоръката от 2009 г. Някои от изтъкнатите въпроси се отнасят до значението на добавянето на нововъзникващи продукти (включително продукти без никотин) и положителното въздействие, което актуализациите на препоръката биха имали за справяне с нарастващата популярност, рекламата и употребата на нововъзникващи продукти, особено сред децата и младите хора. Освен това беше

[35] Споделете мнението си. Среда без тютюнев дим — актуализирана препоръка. Покана за предоставяне на данни. 22 юни 2022 г. — 20 юли 2022 г.

[36] Бяха получени отговори от граждани на ЕС (101), предприятия, потребителски и търговски организации (47), неправителствени организации (28), академични/научноизследователски институции (6) и публични органи на държавите членки (4).

подчертано, че е важно да се гарантира хармонизирането на законите за среда без тютюнев дим и аерозоли във всички държави членки. Обратната информация, получена от предприятията, до голяма степен се противопоставя на всякакви актуализации на препоръката.

По време на целевите консултации повечето представители на националните компетентни органи подчертаха, че предложените изменения на препоръката ще спомогнат за защитата на обществеността от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли. Те отбелязаха, че това ще има положителен ефект по отношение на хармонизирането на правилата за среда без тютюнев дим в рамките на държавите членки и между тях и че произтичащите от това икономически последици и административна тежест ще бъдат незначителни и ще бъдат компенсирани от ползите за здравето. Бяха изтъкнати възможните предизвикателства, свързани с правоприлагането и спазването на законодателството.

Повечето организации на гражданското общество, с които бяха направени консултации, се съгласиха, че предложеното разширяване, за да се обхванат нововъзникващите продукти и откритите пространства, би имало положително въздействие за намаляване на излагането на вторичен тютюнев дим/аерозоли и това на свой ред ще спомогне за защита на хората, и по-специално на децата, юношите и други по-уязвими лица, например лица с хронични заболявания или други вече съществуващи заболявания, или бременни жени. Те отбелязаха също, че преразглеждането на препоръката би допринесло за поставянето извън нормата на тютюнопушенето и употребата на нововъзникващи продукти. Някои организации изтъкнаха колко е важно преразгледаната препоръка да бъде ориентирана към бъдещето и да отчита евентуалните развития и тенденции в нововъзникващите тютюневи изделия. Няколко организации отбелязаха също ползите за околната среда на фона на сериозната загриженост за отрицателните въздействия върху околната среда вследствие на тютюнопушенето и употребата на нововъзникващи продукти, като фасовете от цигари, изхвърляни като отпадъци, „вейповете“ за еднократна употреба и излезлите от употреба батерии. И накрая, повечето организации на гражданското общество виждат намесата и лобирането, правоприлагането и спазването на законодателството като предизвикателства, свързани с преразглеждането.

Представителите на отрасъла на тютюневи и свързани с тях изделия, с които бяха проведени консултации, се противопоставиха предимно на промените в действащата препоръка по отношение на включването на нововъзникващите продукти и откритите пространства. Те подчертаха, че нововъзникващите продукти не следва да подлежат на същите ограничения като традиционните запалими тютюневи изделия в контекста на правилата за среда без тютюнев дим. Някои представители на тютюневата промишленост обаче също се съгласиха, че разширяването на обхвата на правилата към откритите пространства, в които се намират деца и юноши, може да спомогне за защитата им от вторичен тютюнев дим и аерозоли.

Представителите на сектора на хотелиерството, ресторантьорството и кетъринга имаха различни мнения. Някои подкрепиха до голяма степен предложените изменения по отношение на обхвата както на продуктите, така и на пространствата; те отбелязаха, че това би оказало положително въздействие върху здравето на служителите в сектора, тъй като би спомогнало те да бъдат защитени от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли. Други изразиха определени резерви по отношение на предложеното преразглеждане на препоръката, по-специално по отношение на

мярката за включване на откритите пространства в обекти на хотелиерството и ресторантьорството. По-специално представители на предприятията в сектора на хотелиерството, ресторантьорството и кетъринга подчертаха опасенията си, че може да им се наложи да изразходват ресурси за адаптиране към новите мерки и че в случая на хотелиерството техните клиенти биха могли да се насочат към сектора на краткосрочното отдаване под наем, което ще доведе до нелоялна бизнес конкуренция. Не беше предоставена количествена информация, нито фактически оценки в подкрепа на посочените отрицателни икономически въздействия. За разлика от това представителите на работещите в сектора на хотелиерството, ресторантьорството и кетъринга считат, че икономическото въздействие би било неутрално и незначително.

Представители на тютюневата промишленост посочиха, че инициативата ще намали търсенето както на традиционни тютюневи изделия, така и на нововъзникващи продукти, като например електронни цигари, което също така би оказало неблагоприятно въздействие върху заетостта в тютюневата промишленост и отрасъла на нововъзникващите продукти.

Експертната група за политиката по отношение на тютюна и Съвместното действие за контрол на тютюна (JATC-2) подкрепиха включването на нововъзникващите продукти и откритите пространства.

Информацията, предложенията и препоръките на държавите членки и другите заинтересовани страни бяха анализирани и взети предвид във възможно най-голяма степен и съобразно съответните и налични научни доказателства. Подробните резултати от всички консултативни дейности и начинът, по който те са взети предвид, са описани в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Както беше посочено по-горе, в подкрепа на настоящата препоръка бяха организирани няколко консултативни дейности, насочени към съответните групи заинтересовани страни, за да се съберат становища и доказателства.

- **Оценка на въздействието**

Беше счетено, че оценка на въздействието не е необходима, тъй като предложената инициатива е необвързваща препоръка за държавите членки и дава възможност за различни национални подходи. Целта на настоящата инициатива е да се актуализира предишната препоръка от 2009 г. в отговор на технологичното развитие след 2009 г. по отношение на нововъзникващите продукти и да се избегне подходът за всеки отделен случай при прилагането на правилата за среда без тютюнев дим в обществените пространства. Проучването от 2021 г.[37] относно средата без тютюнев дим и рекламата на тютюневи и свързани с тях изделия показа, че се очаква преразглеждането да има положително въздействие върху здравето и обществото и че мащабът на отрицателните икономически въздействия, пред които могат да бъдат изправени икономическите оператори, е ограничен и/или незначителен. Подкрепящите доказателства и заключения от проучването са представени в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

[37] Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ на Европейската комисия. Проучване относно средата без тютюнев дим и рекламата на тютюневи и свързани с него изделия. 2021 г. ISBN: 978-92-76-42343-0.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

  Не се прилага.

- **Основни права**

  […]

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Не е приложимо.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

  Комисията възнамерява да докладва за напредъка, постигнат при изпълнението на настоящата препоръка, въз основа на информацията, предоставена от държавите членки, в рамките на 5 години след приемането ѝ.

- **Обяснителни документи (за директивите)**

  Не е приложимо.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

  Не е приложимо.

2024/0230 (NLE)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно среда без тютюнев дим и аерозоли за замяна на Препоръка 2009/C 296/02 на Съвета

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член (168) (6) от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) Според Световната здравна организация излагането на вторичен тютюнев дим е широко разпространен източник на смъртност, заболеваемост и увреждания в Съюза. Това излагане е свързано с употребата на тютюн, която остава водещата причина за предотвратими ракови заболявания, 27 % от които се приписват на употребата на тютюн.

(2) Употребата на тютюн продължава да бъде широкоразпространена в световен мащаб и в целия Съюз. Според оценките през 2023 г. 24 % от населението на Европейския съюз са пушачи[1].

(3) Глобалните годишни икономически разходи за тютюнопушенето бяха оценени на 1,4 трилиона щатски долара през 2012 г., което се равнява на 1,8 % от световния брутен вътрешен продукт (БВП). Още през 2009 г. в ЕС тютюнопушенето струва 544 милиарда евро, което представлява около 4,6 % от общия БВП на ЕС-27[2].

(4) Целесъобразно е да се допринесе за намаляване на равнището на тютюнопушене в Съюза в съответствие с целта на Европейския план за борба с рака[3] за постигане на поколение без тютюн, при което само 5 % от населението на Съюза да употребява тютюневи изделия в сравнение с днешните 24 %.

(5) Рамковата конвенция на Световната здравна организация за контрол на тютюна (РККТ) беше разработена с цел да се насърчи ефективен и всеобхватен международен отговор на разпространението на световната епидемия от тютюнопушене. Съгласно член 8 от РККТ страните по нея трябва да осигурят ефективна защита от вторичен тютюнев дим на работните места, в обществения транспорт и в затворени помещения; приложените насоки имат за цел да подпомогнат страните при изпълнение на задълженията им по член 8 от РККТ.

---

1 Специално проучване на Евробарометър 539. 2023 г. Нагласи на европейците към тютюневите и свързаните с тях изделия. ISBN: 978-92-68-07599-9.

2 Насърчаване на здравето (who.int), Тютюн и тютюнопушене | Знания за политиката) (europa.eu)

3 Съобщение на Комисията, Европейски план за борба с рака, COM(2021) 44 final.

(6) В Европейската стратегия за контрол на тютюна, приета от Регионалния комитет на СЗО за Европа през септември 2002 г., се препоръчва държавите членки да гарантират правото на гражданите да разполагат със среда без тютюнев дим, *inter alia*, като осигурят обществени места, работни помещения и обществен транспорт без тютюнев дим, като забранят тютюнопушенето на открито във всички учебни заведения за малолетни и непълнолетни, на всички места за здравна помощ и при провеждане на обществени мероприятия, както и чрез класифицирането на тютюневия дим в околната среда като канцерогенен[4].

(7) Вторичните емисии от нововъзникващите продукти могат да имат потенциално вредни въздействия върху здравето. Световната здравна организация подчертава, че вторичните емисии от нововъзникващи продукти може да изложат хората на потенциално вредни равнища на прахови частици и ключови токсични вещества.

(8) Световната здравна организация[5],[6],[7] неотдавна подчерта, наред с другите опасения, свързани с нововъзникващи продукти, отрицателните въздействия върху здравето на излагането на вторични аерозоли. Например съществуват нови доказателства, че излагането на вторични емисии от нагреваеми тютюневи изделия е свързано със значителни респираторни и сърдечносъдови увреждания при намиращите се в непосредствена близост лица[8,9,10,11,12,13]. Освен това

---

4 Световна здравна организация. 2002 г. Европейска стратегия за контрол на тютюна. https://iris.who.int/handle/10665/107455

5 Световна здравна организация. Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke. (Доклад от 2021 г. относно световната епидемия от тютюнопушене: защита на хората от тютюнев дим). 2023 г. ISBN: 978-92-4-007716-4, стр. 31—32.

6 Световна здравна организация. Техническа бележка относно призива за действие във връзка с електронните цигари. 2023 г. стр. 3—4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

7 Световна здравна организация. Electronic cigarettes call to action (Призив за действие във връзка с електронните цигари). 2023 г. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

8 Световна здравна организация. Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts (Нагреваеми тютюневи изделия: обобщение на научните изследвания и доказателства за въздействието върху здравето). 2023. p. 12-13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

9 Световна здравна организация: WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group (Проучвателна група на СЗО относно регламентирането на тютюневите изделия: Доклад относно научната основа на регламентирането на тютюневите изделия: осми доклад на проучвателната група на СЗО). 2021. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

10 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T. Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study (Връзка между излагането на вторичен аерозол от нагреваеми тютюневи изделия и респираторните симптоми при настоящи непушачи в Япония: изследване на базата на моментното състояние) BMJ Open. 2023;13:e065322. doi: 10.1136/bmjopen-2022-065322

11 Imura Y, Tabuchi T. Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study (Излагането на вторичен аерозол от нагреваеми тютюневи изделия може причини подобна заболеваемост от астма и болки в гърдите, както излагането на вторичен цигарен дим: проучването JASTIS 2019). Int J Environ Res Public Health. 2021;18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

12 Uguna CN, Snape CE. Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence. (Трябва ли емисиите от IQOS да се считат за дим и вредни за

вторичните аерозоли от електронни цигари, включващи както такива с никотин, така и такива без никотин, излагат намиращите в непосредствена близост лица на количествено измерими равнища на прахови частици и ключови токсични вещества и замърсители[14,15,16,17,18,19,20].

(9) Световната здравна организация счита, че няма безопасно или приемливо равнище на странично излагане на емисии[4], поради което следва да се възприеме внимателен подход. Световната здравна организация препоръчва прилагането на мерки за контрол на тютюна, включително защита от излагане на електронни цигари[21, 4,5].

(10) В становището си от 2021 г. относно електронните цигари[22] Научният комитет по здравни, екологични и възникващи рискове (НКЗЕВР) стигна до заключението, че има ограничени или недостатъчно пълни доказателствени данни за рискове от респираторни, сърдечносъдови и канцерогенни увреждания, дължащи се на вторично излагане на аерозоли от електронни цигари.

здравето? Преглед на химическите доказателства). ACS Omega. 2022;7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

13 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A. Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name (Нагреваеми тютюневи изделия: дим под всяко друго име). JAMA Intern Med. 2017;177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

14 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM. Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study (Прахови частици от електронни цигари и конвенционални цигари: систематичен преглед и обсервационно проучване.) Curr Environ Health Rep. 2015;2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

15 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y. Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health (Ефект от електронните цигари върху качеството на въздуха на закрито и върху здравето). Annu Rev Public Health. 2020;41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

16 Hess I, Lachireddy K, Capon A. A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour (Систематичен преглед на рисковете за здравето от пасивно излагане на дим от електронни цигари). Public Health Research & Practice. 2016;26(2).

17 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al. Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment (Прахови частици в аерозоли, произведени от две марки електронни цигари от последно поколение: сравнение в реална среда). Pulmonology. 2021 г.

18 Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review (Излагане на аерозоли от заместители на пушенето — електронни инхалатори: систематичен преглед). Барселона: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia; 2016 г.

19 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al. Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung (Дим, произведен от електронни цигари и електронни течности с ароматизанти, предизвиква токсичност, оксидативен стрес и възпалителен отговор в белодробните епителни клетки и в белия дроб при мишки). PLoS One. 2015;10(2):e0116732

20 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L. (2024). Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes (Вероятност за разболяване сред населението от електронни цигари и двойна употреба, сравнени с цигари). NEJM Evidence, 3(3). DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

21 "Applying tobacco control measures to e-cigarettes, including the supply and demand reduction measures of the WHO FCTC" (page 3, https://cdn.who.int/media/docs/default-source/tobacco-hq/regulating-tobacco-products/ends-call-to-action.pdf?sfvrsn=ea4c4fdb_12&download=true , referring to the Framework Convention on Tobacco Control (page 8, https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42811/9241591013.pdf?sequence=1).

22 НКЗЕВР (Научен комитет по здравни, екологични и възникващи рискове). Становище относно електронните цигари. 16 април 2021 г.

(11) Средата без тютюнев дим и аерозоли представлява всеобщо признат и доказан подход за адекватна защита на здравето на хората от въздействията на вторичния тютюнев дим и аерозоли.

(12) През последните години нововъзникващите продукти като електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия консолидираха пазарния си дял и употребата им нараства. По данни от проучването „Евробарометър“ степента на употреба на електронни цигари в Съюза е 3 %, а тази на нагреваеми тютюневи изделия — 2 %.

(13) Въпрос, който буди особена загриженост във връзка с развитието на пазара на нововъзникващи продукти, като например електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия, е тяхното употреба и привлекателност особено сред децата и младите хора.

(14) Излагането на вторичен тютюнев дим и аерозоли може да е особено опасно за децата и юношите и може да повиши вероятността те да пропушат [4,5,6].

(15) Смята се, че през 2023 г. 54 % от настоящите и бившите пушачи са започнали редовно да пушат преди навършване на 19-годишна възраст; 14 % започват преди навършване на 15-годишна възраст, по време на детството си[1].

(16) Употребата на нововъзникващи продукти, съдържащи никотин, особено от младите хора, е свързана с пристрастяване и може да се превърне в първа крачка към употребата на традиционни тютюневи изделия на по-късен етап[4].

(17) Важно е да се вземат предвид не само последните пазарни и технологични развития, свързани с нововъзникващите продукти, но и да се координират и адаптират по-добре към бъдещето националните регулаторни рамки за среда без тютюнев дим и аерозоли.

(18) Понастоящем е налице значително вторично излагане на тютюнев дим и аерозоли на места като открити пространства на обекти на хотелиерството и ресторантьорството, както и открити пространства, предназначени за използване от деца и юноши. Въз основа на данни от Евробарометър от 2023 г. 74 % от анкетираните в Евробарометър заявяват, че през последните 6 месеца са имали досег с хора, които пушат на открити тераси, а 71 % от анкетираните заявяват, че са имали досег с хора, които употребяват електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия на такива места. 42 % от анкетираните твърдят, че хората са пушили в открити пространства, предназначени да се използват от деца и юноши, а 49 % от анкетираните казват, че са имали досег с хора, които употребяват електронни цигари и нагреваеми тютюневи изделия на такива места[1].

(19) Няколко държави членки са предприели защитни мерки, включително забрана на тютюнопушенето на закрито и на открито или забрана за употребата на нововъзникващи продукти на обществени места[23,24].

(20) Поради това е целесъобразно да се разшири обхватът на препоръката, за да се включат конкретни открити пространства, за да се защитят по-добре гражданите

---

23 Работен документ на службите на Комисията, придружаващ Препоръката на Съвета за среда без тютюнев дим и аерозоли за замяна на Препоръка 2009/C 296/02 на Съвета, [препратка]

24 Проучване относно средата без тютюнев дим и рекламата на тютюневи и свързани с тях изделия; 2021 г.

на Съюза, по-специално децата, младите хора и уязвимите лица, например лицата с хронични заболявания или други вече съществуващи заболявания, или бременните жени, от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли от нововъзникващи продукти, например нагреваеми тютюневи изделия, електронни цигари, независимо дали с никотин или без никотин, и заместители на тютюна, както и всякакви други продукти, отделящи дим и/или аерозоли.

(21) В подкрепа на преразглеждането на препоръката от юни до юли 2022 г. беше отправена покана за предоставяне на данни, а в периода от март до май 2023 г. бяха проведени консултации с представители на компетентните органи на държавите членки, организациите на гражданското общество, съответните икономически оператори и други подходящи заинтересовани страни чрез целеви дейности за консултация.

(22) Комисията възнамерява да подкрепя държавите членки в ефективното изпълнение на препоръката чрез съществуващите програми и инструменти за сътрудничество на ЕС.

(23) По-специално, Комисията възнамерява да подпомогне засилването на научните изследвания в тази област. Тези научноизследователски усилия следва да обхващат нововъзникващи продукти (като електронни цигари, независимо дали с никотин или без никотин, и нагреваеми тютюневи изделия); заместители на тютюна, при които се отделят дим или аерозоли и всякакви други продукти, при които се отделят дим и/или аерозоли; освобождаващи никотин изделия, и продукти, наподобяващи употребата на освобождаващи никотин изделия. Предвижда се също засилване на международното сътрудничество, включително в областта на научните изследвания, по темите, обхванати от настоящата препоръка.

(24) Комисията възнамерява да разработи набор от инструменти за превенция в подкрепа на по-добрата защита на здравето на децата и младите хора в най-уязвимите и формиращи години от живота им, включително с акцент върху превенцията на тютюнопушенето и никотиновата зависимост, като разглежда взаимовръзките между психичното и физическото здраве и основните определящи здравето фактори.

(25) Следва да бъдат взети предвид приложените „Насоки относно защитата от излагане на тютюнев дим, приети на Втората конференция на страните по Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна“. Държавите членки следва да бъдат насърчавани да разширят обхвата и да надхвърлят мерките, съдържащи се в тези насоки.

(26) Настоящата препоръка има по-широк обхват от Препоръка 2009/C 296/02 и я заменя с цел по-добрата защита на хората в Съюза от вторичен тютюнев дим и аерозоли, с което несъмнено допринася за свързаните с тютюна цели на Европейския план за борба с рака и за намаляване на разпространението и поставянето извън нормата на тютюнопушенето и употребата на нововъзникващи продукти,

С НАСТОЯЩОТО ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

1. Да осигурят ефективна защита от излагане на тютюнев дим в затворени работни помещения, затворени обществени места и в обществения транспорт, както е предвидено в член 8 от Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна (РККТ на СЗО) и въз основа на Насоките относно защитата от излагане

на тютюнев дим в приложението, приети от Втората конференция на страните по Рамковата конвенция.

2. Да осигуряват ефективна защита в затворени работни помещения, затворени обществени места и в обществения транспорт от излагането на вторични емисии, произхождащи от употребата на новъвзникващи продукти, които отделят дим или аерозоли, например нагреваеми тютюневи изделия, електронни цигари, независимо дали с никотин или без никотин, и заместители на тютюна, както и всякакви други продукти, при които се отделят дим и/или аерозоли.

3. Да осигурят ефективна защита от излагане вторичен тютюнев дим и аерозоли в определени зони за отдих на открито, особено такива, на които често може да присъстват деца. Те следва да включват обществени детски площадки, увеселителни паркове, плувни басейни, зоологически градини и други подобни открити пространства.

4. Да осигуряват ефективна защита от вторичен тютюнев дим и аерозоли във всякакви открити или полуоткрити зони (напр. пространства с частичен покрив, стени, огради или пространства, обособени по друг начин, непосредствено или в близост до заведения, включително покривни тераси, балкони, веранди или вътрешни дворове), свързани с обекти за услуги. Те следва да включват откритите пространства на ресторанти, барове, кафенета и откритите пространства на други сходни помещения.

5. Да осигурят ефективна защита от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли във всякакви открити или полуоткрити пространства, свързани с обществения транспорт, включително на автобусни, трамвайни и железопътни спирки.

6. Да осигурят ефективна защита от вторичен тютюнев дим и аерозоли във всякакви открити пространства, свързани с работни места.

7. Да осигурят ефективна защита от вторичен тютюнев дим и аерозоли във всякакви открити пространства, свързани със здравеопазване. Такива са болници, клиники, здравни центрове, центрове за здравни грижи и други сходни помещения.

8. Да осигурят ефективна защита от вторичен тютюнев дим и аерозоли във всякакви открити пространства на помещения, които предоставят образование и обучение на деца и млади хора. Това следва да включва институции за грижи за деца в предучилищна възраст, начални и средни училища, институции за професионално образование и обучение, университети, младежки центрове и други сходни помещения.

9. Да обмислят включването на други зони на открито, в които има вероятност да се събират членове на обществеността, включително деца, малолетни и непълнолетни лица или уязвими лица, в допълващите действия за предотвратяване на употребата на тютюн и никотин и пристрастяването, и да допринесат за цялостна среда без тютюнев дим и аерозоли. Тези пространства биха могли да включват, наред с другото, открити пространства, в които се организират мероприятия, зали и зони за зрители на публични мероприятия, както и пространства, свързани с отворени за обществеността сгради, в които е вероятно да има натоварен пешеходен трафик (напр. входове на търговски центрове, дворове на сгради, отворени за обществеността).

10. Да обмислят включването на други зони, като лични автомобили, в които се намират деца, малолетни и непълнолетни лица или уязвими лица, в допълващи действия за предотвратяване на употребата на тютюн и никотин и пристрастяването, които допринасят за цялостна среда без тютюнев дим и аерозоли.

11. Да разработят и/или подсилят политиките за среда без тютюнев дим и аерозоли, а именно чрез:

    а) разработване на национални стратегии и програми за осигуряване на ефективна защита от излагане на вторичен тютюнев дим и аерозоли;

    б) прилагане и/или разработване на програми за превенция, прекратяване на употребата на тютюн и повишаване на осведомеността, като образователни кампании, осведомителни и информационни кампании за гарантиране на спазването на мерките за среда без тютюнев дим и аерозоли; Тези кампании биха могли също така да бъдат част от инициативи за намаляване на пристрастяването. Те могат да се основават и/или да се допълват от инициативите за превенция, включени в Европейския план за борба с рака.

    в) гарантиране, че са налице подходящи структури и механизми за насърчаване на спазването и прилагането и/или разработването на най-добри практики, които могат да подобрят изпълнението и прилагането на мерките за среда без тютюнев дим и аерозоли.

12. Да работят заедно за обмен на най-добри практики в областта на разработването на нови или укрепването на съществуващи политики, програми и стратегии за среда без тютюнев дим и аерозоли, като гарантира тяхната всеобхватност, както и за развитието и пилотното прилагане на амбициозни и ефективни подходи за постигане на среда без тютюнев дим и аерозоли.

13. Да си сътрудничат тясно помежду си и с Комисията за разработването на съгласувана рамка от определения, критерии и показатели за ефективното изпълнение на настоящата препоръка, както и да наблюдават, оценяват и актуализират мерките по нея, когато е целесъобразно.

14. Да докладват на Комисията, а именно на експертната група по обществено здраве и на експертната група за политика по отношение на тютюна, относно изпълнението и напредъка на мерките, предприети първоначално 3 години след приемането на настоящата препоръка и на всеки 5 години след това.

Препоръка 2009/C 296/02 се заменя с настоящата препоръка.

Съставено в Страсбург на […] година.

За Съвета
Председател